

Terezín

Tak blízko, jak by zavíralo cestu
 Se pohoří pne.
 Pohlíží mlčky dolů k městu
 Na rakve a smrt jak žně.

Polsko. Marian Woźniak, tajemník ÚV PZPR, vedoucí stranicko-vládní komise současného zmodernizování struktur hospodářství a státu informoval Radu Silesko-polskou o práci komise. Toto jsou jisté skutečnosti: jestliže ukazatel společenské produktivity práce se vezme v Polsku jako 100, tak v NDR to bude 200, v NSR - 300 a v Japonsku 500. Politika 12/87.

Maďarsko. První bankrot v Maďarsku: Úvěrová banka započala jednat ve věšování státního stavebního podniku v kraji Veszprem. Podnik ztratil možnost plátby. Je to první toho druhu následek v Maďarsku od chvíle zveřejnění záku o bankrotu z 1. září 1986. Politika 12/87.

NDR....Erich Honecker m.j. se vyjádřil ke zprávě "o právech politických a osobních v socialismu". Někteří - řekl - u přátelských k socialismu partnerů diskuze i kolegů ze stran spřátelených se objevují výpovědi, že v té oblasti i na poli demokracie kapitalismus "předhání socialismus". "Samozřejmě, že to není pravda...". Politika 12/87.

Jugoslávie. V zemědělské politice Jugoslávie se plánují změny: zvýšení současné hranice velikosti soukromých hospodářství v nížinných oblastech z 1 na 20 ha i zvýšení současné 15-20 ha hranice v hornatých oblastech. Agentura Tanjug: současná situace je výsledkem poválečné reformy zemědělské a již se stala anachronismem...Agentura připomíná, že v rukou soukromých rolníků se nachází 84% zemědělské půdy /8 milionů ha/, soukromých hospodářství je 2,6 milionů a zaměstnávají 19,2% obyvatelstva. Politika 12/87.

Polsko. Wladyslaw Sila-Nowicki, advokát, člen Rady konsultativní při úřadu předsedy Státní Rady:... "Či považuje se pán za člena opozice?" - Je jí té, že raději náležím k opozici než k establishmentu. Moje účast v Radě neznamená, že by se tu něco změnilo. Při jejím založení jsou v ní tyto poměry, přibližně jedna třetina náleží do establishmentu, jedna třetina jsou lidé nezávislí, často věřící, ale blíže nespřátelství s církví, zbytek jsou katolíci svázaní církevní hierarchií... "Kdo pánovi v Radě chybí?" - Velmi mě mrzí, že mnoho osob jimž bylo proponováno místo, ho nevzali. Víím, že to bylo proponováno na Budznowské, ale měla důvody proč to místo odmítla. Mám pro to porozumění, a lituji toho. Rovněž lituji, že tento návrh nepřijali red. Turowicz a red. Wiecieyski či prof. Stomma... Pokud se mne týká - uvažuji, že nelze si více cenit své autority než společného zájmu. Soudím rovněž, že do Rady se mělo dostat více lidí z kruhu "Solidarity"... Wprost 1.III.87.

ČSSR. Jiří Hájek, literární a divadelní kritik:... Pak je tu zvláštní kategorie do které patří např. Bohumil Hrabal, který sice vycházel, ale o němž se téměř nepsalo. Podobné je to i s některými básníky, např. s Oldřichem Mikuláškem nebo Jaroslavem Seifertem... Položme si však otázku, čím přispěla česká literatura a dramatická tvorba v uplynulých pěti letech k onomu společenskému pohybu, na jehož prahu se nacházíme. Odpověď - ve srovnání třeba se sovětskou literaturou a divadlem... není pro nás příliš lichotivá... "V čem vidíte příčiny? - Literatura je vždy podmíněna společenskou atmosférou. Po společenských otřesech z konce 60 let jsme byli svědky jisté úzkoprsosti při posuzování kritické funkce literatury. To si musíme otevřeně přiznat. Na druhé straně je však literatura podmíněna i mírou osobní odpovědnosti a odvahy autorů. Té však nás také nebylo mnoho... Jde o skutečnosti, že u nás stále ještě existují tzv. nekritizovatelní autoři. Situace je taková-kolegové mi snad prominou mírně ironický tón -, že se vytvořil jakýsi "kritický servis", který "obsluhuje" především některé autory podle principu osobního přátelství či jiných osobních zájmů. Tak dochází k tomu, že některým dílům je přisuzován význam, který pro ně nemají. A protože se dosud nenašel nikdo, kdo by toto nepsané pravidlo porušil, neutlám to ani já a nebudu nikoho jmenovat... Rudé právo 25.2.87

Polsko. Kisiel: "Potřeba nového myšlení!" - to je křik jež se vznáší v poslední době na stránkách tisku, v rádiu i televizi. Vznáší ho jednak v podobě těch samých lidí-megafony, kteří před tím /před čím?!/ reprezentovali staré myšlení. Takže jak to vlastně je: ti samí lidé mají dělat to co předtím i to co po-tom /po čem?!/. Což se dokáží tak rychle změnit či již předtím nebyli upřímní, a nyní jsou? Či též možná, nechť Bůh brání, nyní vlastně nejsou upřímní, důmyslně vypovídají, čekajíc, že se coš změní, že se "vrátí nové", a neť se narodí staré?! A co je vlastně nové a co staré, mluva magických zakletí která vá dále a zavazuje. Zrovna v televizi jeden Tajemný Člověk s tváří polekané sovy bledotal dlouho na téma atestace a druhého etapu reformy, bledotal cosi co nikdo nezkoušel pochopit, neboť všichni vědí, že jsou to vlastně zaklínadla, rituál zavazující jisté lidi k jistému stupni výpovědi...Nepodařilo se mu ještě potkat člověka, který by v několika jasných výpovědích trefil říci v čem spočívá ta druhá etapa reformy...Mluva se stává stále umělečtější, ale její obsah je tím víc temnější, tím méně jasný. "Potřeba nového myšlení". Z toho vzniká, že je potřeba kritiky starého myšlení či nejméně jeho definice. V současnosti to nikde není vidět: žádná kritika starého není slyšet, nejspíše zaničeno již zcela úplně. Kdysi existovala tzv. seberitika /slyšeli jste moji seberitiku, geniální, co? - říkával před lety kolega Wirski/, dnes ani to není, je vidět, že nemá kdo tu seberitiku vyhlášovat. Všichni zato vyhlášují pohledy: slušné a nové, právě ti co ještě včera...Vždyť přece megafon nemá názory, megafon slouží k přenášení zvuku. A jakých zvuků? Samozřejmě zvuků harmonických a ne pohádaných. Zapomnělo se již o dialektické tezi, že veškerý pohyb před čili postup dokonává se přes vnitřní konflikt protivenství. Podtrhuji: konflikt VNITŘNÍ. Nejde o to, že existuje celá velká rodina těch co nesouhlasí čili tzv. opozice. Jde o to, aby ti co se shodují, co jsou ve středu, právě ve skupině o něčem rozhodující, pěstovali v sobě konflikt, aby byli tvořivě rozděleni, či též roztrojeni či rozčtvrceni, aby měli přinejmenším jisté pochybnosti. Mezitím je vlastně nabádají k jednotě a do uniformismu frazeologické mluvy čili do nereálnosti, neboť všechno co je živé je nejednotné a zmítané /čím?/ pochybnostmi, podezřeními, hněvem, protivenstvím - čím chcete/...Přece jsou tam nejen megafony, ale také ještě živí lidé. Člověk se z kamenělinou nestává najednou, do jisté doby roste a jak roste tak je živý. Podaří se někdy tu a tam u nás /čili např. v tisku neoběhovém/ události, které mě podpoří na duchu neboť mne podporují v přesvědčení, že zárodek konfliktního "zlatého dřívka života" se přitlučit nedá a že se prosadí. Např.: vzrušil mě velmi ve varšavě "Kultuře" č.7 článku red.Marka Kasza "Dýmy nad Polskem". Redaktor Kasz komentující v televizi reportáž o stávce londýnských tiskařů proti "tiskařskému žralokovi" Murdochovi, došel do skutečně smělého pohledu, že teze této reportáže jsou hloupé, neboť Murdoch modernizující a komputerizující tiskárenství má předu jde s dobou a dobře slouží zájmům masového čtenáře tisku, zatímco uvolnění z toho důvodu a protestující tiskaři jsou egoističtí, konservativní a nemoudří /Od sebe dodám co red.Kasz pomínil, že Rupert Murdoch chtěl dát pracujícím BILÍ ZPLATNĚ do samosprávy využívání svou dosavadní tiskárnu, ale oni na tuto nabídku nereflektovali, z důvodů, že je ztrátová, neskutečně se domáhajíc zaměstnání v tiskárně nové/. Někdo řekne, co je to zase za "velké objevy", že se teď zase někdo nadchne faktem, že pan Kasz zrovna po 40 letech objevil Ameriku a sdělil všem a vůbec, že královna Bona je mrtvá. To přece všichni si dávno uvážili a věděli, že po několik desetiletí je obraz Západu u nás přes megafonisty vysvětlovaný podle předem existujícího scénáře; mající nepříliš mnoho společného s mnoha-obrazovou pravdou, zatímco red.Kasz mohl svůj fejeton napsat už dávno, např. při příležitosti stávky anglických horníků, kde v zásadě šlo o to samé...Názor, že lidem mého pokolení třeba usilovně a denně vysvětlovat že válka to je věc horší než mír je urážlivý idiotismus a domněnka, že neustálé strašení zabrání válce je trojitým idiotismem. Jestliže někdo má opravdu za cíl zabránění válce, tak místo toho, aby nás strašil /kdo koho?!/ a usilovně vypovídal makebrické hrůzy je povinen říci jaké má POLITICKÉ čili mezi lidské, reálné způsoby zabránění válkám, co má k povědění na téma PŘÍČIN výbuchu válek v dnešním světě. Všechny dosavadní způsoby, jestli v historii vůbec existovaly ukázaly se dětinsky neskutečné a tím bezúspěšné, zatímco diagnózy při čirxvyvolávajících v naší epoše tím víc technicky hroznější masakry ukazují s dětinsky plytké a nepřesné v Libanoně či v Afganistánu, v Iráně či Iráku, na Cíloně v Čadě či v Sudáně děje se Bůh ví co, mnoho let se tam odehrává jisté poklo a naši mudrci od propagandy mírové nemají nám na ten témat nic konkrétního k povědění...Tygodnik Powszechny 10/87.